

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

I. leto.

V Gorici, vinotok 1880.

10. zvezek.

Na praznik sv. očeta Frančiška.

Ta dan v svetniški družini
Je nov družabnik čast dobil,
V svetnikov venec roznati
Novó Gospod je rožo vvil.

V ponižnosti Frančišek je
Bil milosti nebeške cvet,
Veseli prejel zveličanje,
K izvoljenim je božjim štet.

Od semena vsejanega
Obilne žetve žanje snop,
Prevaril je zavidneža,
Ki vabi svet v pekla potop.

Zakonu je duhovnemu
Podvergel bil napuha meh,
Premagal sebe in v zmáganju
Tem zmagal tudi svet in greh.

Sè zgledom pravih čednosti
Besedi je pripravljaj pot,
In uk oznanjan z djanjami
Sprejema, glej! za rodod rod.

Na zemlji vboštva golega
Je vsadil bratov manjših vert,
S predpisi jim učiteljstva
Podal življenja lep načert.

H bogastvu vabil večnemu
Je vbogih roje iz časnih rev,
K veselju jih nebeškemu
Z jezikom zval je dobrih del.

V življenju bil, v učenju je
In v čudežih močan, svital,
Bil vikši je, da vikšal je,
K nebesam ljudstvam luč užgal.

V Gospoda dom najboljšega
Učence posadi, učenk!
S pravico do zveličanja
Ográdi svojih vert sadk.

Tej zvezdi, tej predhodnici
Sledé iz temé gosté gorjá
Iščimo očeta milosti,
Da čast enkrat nam večno da!

(Cerkvena himna).

Odpustki, zlasti tretjega reda.

IV. Nepopolnoma odpustki tretjega reda.

1. Štirideset dni za obiskanje svetega rešnega telesa.
2. Sto dni za četert ure premišljevalne molitve.
3. Sto dni za tega, ki je pri duhovnih molitvah ali pri svetomaši v redovni cerkvi.
4. Sto dni za vdeležbo pri shodih tretjega reda.
5. Ravno ta odpustek dobi, kedor se vdeleži očitnih procesij, ali če spremlja sv. rešno telo k bolniku.
6. Ravno tako, kedor vboge pod streho vzame, spravi take, ki se kregajo in prepirajo, zašle na pravo pot pripelje, nevedne v sveti veri podučí ali katero koli delo vsmiljenja in kerščanske ljubezni stori, zlasti bolnika obiše, ali koga kerščanski nauk uči.
7. Petsto in šestdeset dni, če tretjerednik pri mesečnem shodu razlago svetega vodila posluša.
8. Sedem let in sedem kvadragen na praznike ran svetega očeta Frančiška, svetega kralja Ludovika, svete Elizabete Portugalske, svete Marjete Kortonske in na še dvanajst drugih dni leta, katere vikši določijo, — ako se sveti zakramenti prejmejo in se v kaki cerkvi moli v papežev namen. (1 kvadragna je 40 dni.)
9. Vsi kristijani, ki so na praznik sv. rešnega telesa in na praznik neomadežanega spočetja in skozi obe osmini v redovnih cerkvah pri duhovnih molitvah, morejo, ako so bili tudi pri izpovedi, te odpustke dobiti: Na praznik, 400 dni za zornice, ravno toliko za sveto mašo in tudi za večernice; za sveto obhajilo 200 dni; za vsako malo duhovno uro 160 dni. Mej osmino za imenovane vaje 200 dni.
10. Vse petke v postu 7 let in 7 kvadragen in na enega teh petkov popolnoma odpustek, ako se izpovejo, sv. obhajilo prejmejo, cerkev obišejo in molitve za odpustke opravijo.
11. Kedor je pri devetdnevnica pred prazniki neomadežanega spočetja, svetega očeta Frančiška in svetega Antona, more vsak dan 100 dni odpustka dobiti in na enega teh 9 dni popolnoma odpustek, ako prejme svete zakramente in molitve za odpustke opravi.
12. Sedem let in sedem kvadragen vsaki dan devetdnevnice pred božičnim praznikom in razen tega popolnoma odpustek prvi in poslednji dan te devetdnevnice.

13. Kedor moli v redovnih ali shodnih cerkvah 6 očenašev, češčenasmarij in „čast bodi Očetu“ na papežev namen, more na tiste dni meseca, ki so naznanjeni v rimskih mašnih bukvah obilne odpustke tako imenovanih rimskih štacijonov dobiti. Mej temi je popolnoma odpustek v veliki četrtek, v veliko nedeljo, na vnebohod in na božični dan; seveda pa je potrebna k zadobljenju izpoved in sveto obhajilo. Nepopolni odpustki pa se morejo dobiti te dni:

Na novega leta dan: 30 let in 30 kvadragen. Na svetih treh kraljev dan: ravno tako. Tri nedelje pred pustom: ravno tako. Na pepelnico in četrto nedeljo v postu: 15 let in 15 kvadragen. Na cvetno nedeljo: 25 let in 25 kvadragen. V veliki petek in v veliko soboto: 30 let in 30 kvadragen. Vse druge nedelje in delavnice v postu: 10 let in 10 kvadragen. Cel teden po veliki noči in v belo nedeljo: 30 let in 30 kvadragen. Na svetega Marka dan (25. mal. travna): ravno tako. Tri prošnje dni: ravno tako. V soboto pred binkošti: 10 let in 10 kvadragen. V binkoštno nedeljo in vsaki dan osmine: 30 let in 30 kvadragen. Kvaterne dni meseca kimavca, v sredo, petek in soboto: 10 let in 10 kvadragen. Pervo, drugo in četrto nedeljo v adventu: ravno tako. Tretjo nedeljo v adventu: 15 let in 15 kvadragen. Kvaterne dni meseca grudna: 10 let in 10 kvadragen. Ta dan pred božičem, božično noč in pri drugi božični maši: 15 let in 15 kvadragen. Na sv. Štefana dan (26. grudna): 30 let in 30 kvadragen. Na sv. Janeza dan (27. grudna): ravno tako. Na nedolžnih otročičev dan (28. grudna): ravno tako.

Popravek in dostavek. — V 8. zvezku na strani 227. v 5. in 4. versti od zdolaj naj se prečertajo besede: „če je odpustek tako podeljen, da se more dobivati od večernic pred tistim dnevom“. Za vsaki odpustek se more namreč izpoved in sv. obhajilo že prej ta dan opraviti.*) Druga dobra dela, kaker molitve in cerkveno obiskovanje, pa se morejo opraviti že po večernicah prej tega dne le, keder je razločno povedano, da se dobiva odpustek od večernic prejšnjega dne do sončnega zahoda praznika samega. Ako pa to ni povedano, morajo se dobra dela opravljati ravno tisti dan, to je od polnoči do polnoči tistega dne, za katerega je podeljen odpustek.

*) Primeri: Theologisch-praktische Quartalschrift. 32. Jahrg. I. Heft. Linz 1879, pg. 138 sqq.

Pisma našega sv. očeta Frančiška.

XII. Mašnikom celega reda.

V imenu svetega Trojstva in najvišjega Edinstva,
Očeta in Sinu in svetega Duha.

Amen.

Vsem častitim in preljubim bratom, gospodu svojemu generalnemu ministru reda manjših bratov in ostalim generalnim ministrom, ki bodo za njim, in vsem ministrom in kustosom in mašnikom ravno te bratovske družbe, ponižnim v Kristusu, in vsem priprostim in pokornim, pervim in poslednjim, brat Frančišek, malovreden in slaboten človek, vaš mali hlapec, pozdravljenje v tistem, ki nas je odrešil in opral v svoji kervi, Gospod Jezus Kristus, sin Najvišjega mu je ime, ki je hvaljen na veke. Amen.

Slišite, gospodje, sinovi in bratje moji, sprejmite z ušesi moje besede. Odprite ušesa svojega serca in slušajte glas Sinu božjega. Deržite iz celega svojega serca njegove zapovedi, in njegove svete izpolnjujte s popolnim duhom. Hvalite ga, ker je dober, in povišujte ga v svojih delih. Kaker sinovom se nam ponuja Gospod Bog. Prosim torej vse brate s poljubom nog in z ljubeznijo, katero morem, da vse spoštovanje in vso čast, kolikeršno koli bode te mogli, izkazujte telesu in kervi Gospoda našega Jezusa Kristusa, v katerem je vse, kar je v nebesih in kar je na zemlji, pomirjeno in spravljeno sè vsegamogočnim Bogom. Prosim tudi v Gospodu vse svoje brate mašnike, ki so in bodo in biti želijo, da keder koli bodo hoteli maševati, naj čisti in čisto opravljajo sè spoštovanjem pravo daritev presvetega telesa in kervi Gospoda našega Jezusa Kristusa, sè svetim in čistim namenom, ne zavoljo kakove pozemeljske reči, niti iz strahu pred katerim človekom, ali iz ljubezni do njega, kaker bi hoteli ljudem dopasti. Ampak vsa volja, koliker pomore milost Najvišjega, naj bo proti njemu obrnjena, in samemu njemu, Bogu najvišjemu, le želite dopasti, ker on sam dela tam, kaker je njemu dopadljivo. Zakaj, kaker sam Gospod pravi: „To storite v moj spomin“; ako kedo drugači dela, postane Judež izdajavec. Spominjajte se, bratje maš-

niki, da je pisano v postavi Mojzesovi, da so vmerli po izreki Gospodovi brez nobenega vsmiljenja, kateri so prestopili v telesnih rečeh. Koliko večje in hujše kazni zasluži terpeti, kedor potepta Sinu božjega, in za omadežano ima kri zaveze, v kateri je posvečen in zasramuje svetega Duha? Zaničuje namreč omadežan človek in tepta jagnje božje, ker, kaker pravi apostelj, ne razsojeva je in ne razločevaje svetega kruha Kristusa od drugih jedi ali nevrednih del, nevreden vživa, ker Gospod po preroku pravi: „Preklet človek, kateri dela delo božje nemarno ali goljufno.“ In zavoljo mašnikov, kateri nočejo obračati na to serca v resnici, obsojuje nas rekoč: „Preklel bom vaše blagoslove“.

Poslušajte, bratje moji! Ako se blažena devica Marija časti (kaker se spodobi), ker ga je nosila v svojem presvetem telesu; ako se je blaženi Janez Kerstnik tresel in si ni upal temena Gospodovega se dotekniti; ako se grob, v katerem je nekoliko časa ležal, tako spoštuje: kako svet in pravičen in vreden mora biti, kedor ne več vmerljivega, temuč takega, ki ima na veke živeti in ki je že poveličan, v katerega žele angelji gledati, z rokami tiplje, sè sereem in z ustmi vživa in drugim vživati daje. Vidite svojo čast, bratje mašniki, in bodite sveti, ker je on svet. In kaker vas je čez vse počastil Gospod Bog zavoljo te skrivnosti, tako ga zavoljo te skrivnosti tudi vi ljubite, častite in spoštujte. Jako žalostno je in milovanja vredna slabost, keder ga tako pričujočega imate in skerbite za kaj drugega na celem svetu.

Celega človeka naj navdaja strah, cel svet naj se trese in nebo naj poskakuje, keder je na oltarju v mašnikovih rokah Kristus, sin živega Boga. O čudovita visokost! o stermenja vredna priljudnost! o vzvišenost ponižna, ker se Gospod vesoljnosti, Bog in božji Sin, tako ponižuje, da se za naše zveličanje pod majhino podobo kruha skriva! Vidite, bratje, ponižnost božjo in izlijte pred njim svoja serca in ponižajte se, da bo povišal tudi vas. Ničesar torej od samega sebe ne prideržujte zase, da vas cele sprejme on, ki se vam celega daje.

Razen tega vas opominjam in nagovarjam v Gospodu, da naj se v tistih krajih, kjer se zaderžujejo bratje, ena sama sveta maša obhaja na dan, po obredu svete rimske cerkve. Ako je pa več mašnikov v tistem kraju, tako bodi zavoljo svete ljubezni eden zadovoljen, da je pri maši drugega, ker pričujoče in ne pričujoče napolnjuje, kateri so tega vredni, Gospod naš Jezus Kristus. Dasi-ravno je na mnogih krajih, vender nerazdeljiv ostaja in ne pozna

nobene škode, temuč edini resnični, kaker je njemu dopadljivo, dela z Gospodom Bogom Očetom in svetim Duhom tolažnikom na večne čase. Amen.

Opomba. — Kar na koncu tega lepega pisma piše sv. Frančišek, ni tako razumeti, kaker bi bil imel za kaj napačnega, ako vsaki mašnik vsaki dan mašuje. Le zavoljo velikega spoštovanja do sv. rešnega telesa je svetoval, da naj bi bila le ena maša na dan v vsakem samostanu, da bi se mašniki s tolikanj večo gorečnostjo pripravljali, keder bi imeli maševati. Ravno to veliko spoštovanje do Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu je zaderževalo njega samega, da ni hotel postati mašnik, temuč do konca življenja ostati duhovnik nižjega reda, levit ali dijakon.

Povesti iz življenja sv. Frančiška in njegovih svetih tovarišev.

45. poglavje.

*Spreobrnjenje, življenje, čudeži in smert svetega brata
Janeza iz Pene.*

Ko je brat Janez iz Pene v marški provinciji še fantič bil in je v šclo hodil, se mu je neko noč jako lepo dete prikazalo, in ga je poklicalo in mu reklo: „Janez, pojdi k svetemu Štefanu, kjer eden mojih manjših bratov pridiga; sprejmi njegov nauk in poslušaj njegove besede, zakaj jaz sem ga poslal. Potem boš imel dolgo pot storiti in potlej boš k meni prišel.“ Nato je on brez odloga šel in je veliko notranjo premembo čutil. Ko je prišel k svetemu Štefanu je našel tam veliko množico mož in žen, ki so tankaj stali, da bi pridigo poslušali. Tisti, ki je imel pridigati, je bil manjši brat z imenom Filip. Bil je eden mej prvimi, ki so prišli v jakinsko Marko, in je bilo takrat še malo samostanov tam vstanovljenih. Brat Filip je stopil na pridiznico, da bi pridigal. Govoril je kaj pobožno, ne z besedami človeške modrosti, temuč s krepostjo Kristusovega duha, in je oznanjeval kraljestvo večnega življenja.

Po pridigi je šel fantič k bratu Filipu in mu je rekel: „Oče,

ako bi se vam ljubilo me v red sprejeti, sem pripravljen pokoro delati in našemu Gospodu Jezusu Kristusu služiti.“ Ko je brat Filip pri tem fantiču čudovito nedolžnost in voljno pripravljenost za božjo službo zapazil, mu je rekel: „Pridi ta in ta dan k meni v Rekanát in te bom potlej sprejel.“ Na tistem kraju je imel biti namreč provincijalni kapitelj. Fantič, ki je bil ves nedolžen, je mislil, da je to tista dolga pot, katero bi imel po razodevenju storiti, da bi potlej v sveti raj šel. Mislil je, da se bo to zgodilo precej, ko bo v red sprejet. Šel je tedaj tjakaj in je bil sprejet; pa videl je, da se to ne zgodi, kar si je mislil. Provincijal je v zboru naznanil, da, če hoče kedo vsled sv. pokorščine v provanško provincijo iti, mu to rad dovoli. Zdaj mu je prišlo veliko poželenje, da bi tjakaj šel, ker si je mislil sam pri sebi, da je to tista dolga pot, katero mora storiti, preden gre v sveti raj. Ali ker si ni upal povedati, se je razodel imenovanemu bratu Filipu, kateri ga je v red sprejel, in ga je iskreno prosil, naj bi mu dobil dovoljenje, da bi smel iti v provanško provincijo.

Brat Filip je videl njegovo nedolžnost in njegov dobri namen, in mu je izprosil dovoljenje. Brat Janez se je vesel odpravil na pot, češ, da bo šel v sveti raj, kadar to pot konča. Ali Bogu se je dopadlo, da je bil petindvajset let v omenjeni provinciji v pričakovanju in poželenju. Živel je v največi spoštljivosti, svetosti in zglednosti in je vedno rasel v čednosti in milosti pred Bogom in pred ljudstvom, silno priljubljen pri redovnikih in pri svetovnih ljudeh. Ko je nekega dne pobožno molil in jokaje tožil, da se njegove želje ne vresničijo, da se njegovo pozemeljsko popotovanje preveč zdaljšuje, prikaže se mu Gospod Jezus Kristus, katerega pogleda se je njegova duša vsa v veselju topila. On mu je rekel: „Brat Janez, sin moj, zahtevaj od mene, kar le hočeš.“ Ta mu odgovori: „Gospod moj, jaz ne vem drugega od tebe zahtevati, kaker tebe samega; zakaj jaz ne želim ničesar drugega. Samo za to edino te prosim, da mi vse grehe odpusti in mi milost daj, da te bom drugikrat videl, kadar bom tega bolj potreben.“ Jezus mu je rekel: „Tvoja prošnja je vslišana.“ Po teh besedah je zginil; brat Janez pa je bil popolnoma vtolažen.

Ko so pa bratje v Marki slišali o njegovi svetosti, dosegli so pri generalu, da mu je povelje poslal v Marko se verniti. Ko je to povelje prejel, se je vesel na pot podal, češ, da bo, kaker mu je Gospod obljubil, smel v nebesa iti, keder bo pot končal. Ali po svoji vernitvi v marško provincijo, je tamkaj še trideset let živel

in nobeden njegovih sorodnikov ga ni spoznal. Vsaki dan je pričakoval, da bo Bog v svojem vsmiljenju dopolnil, kar mu je obljubil. Mej tem časom je opravljal pogostokrat in z veliko previdnostjo gvardijansko službo.

Bog pa je storil po njem mnogo čudežev. Mej drugimi darovi, katere mu je Bog dal, je imel tudi preroški duh. Ko je enkrat iz samostana šel, je enega njegovih novicev tako hudič napadel in skušal, da je v skušnjavo privolivši sklenil red zapustiti, kaker hitro se brat Janez v samostan verne. To oboje, skušnjavo in sklep, je brat Janez spoznal v preroškem duhu. Šel je tedaj hitro domov in je omenjenega novica dal k sebi poklicati, in mu je rekel, njegova volja je, da se naj izpove. Preden pa se je izpovedal, mu je po versti popisal vso njegovo skušnjavo, kaker mu jo je Bog razodel, in tako le sklenil: „Sin moj! ker si name čakal in nisi hotel otiti brez mojega blagoslova, zato ti je Bog milost podelil, da nigdar ne boš iz tega reda stopil, temuč boš po božji milosti v redu vmerl.“ Omenjeni novic je bil na to v dobri volji poterjen, je ostal v redu in je bil svet brat.

Imenovani brat Janez, mož veselega in mirnega duha, je le redko kedaj govoril, bil je mož molitve in velike pobožnosti. Posebno po zornicah se nigdar ni vračal v svojo celico, temuč je do dneva v cerkvi molil. Ko je tedaj neko noč po zornicah molil, se mu je prikazal angelj Gospodov in mu je rekel: „Brat Janez, tvoja pot je končana, kar si toliko časa pričakoval. Naznanjam ti v imenu Boga, da si smeš izprositi milost, katero koli hočeš; dalje ti naznanjam, da si znaš izvoliti, kar rajši hočeš, ali en dan v vicah, ali pa sedem dni polnih terpljenja tukaj na zemlji.“ Ko si je brat Janez izvolil sedemdnevno terpljenje na zemlji, so ga v trenutku razne boleznì napadle. Napadla ga je huda merzlica in terganje v rokah in nogah, in bodljaji in mnogo drugih boleznì. Kar mu je pa še veliko večje bolečine delalo, je bilo to, da je hudič pred njim stal z velikim listom papirja v roki, na katerem so bili zapisani vsi grehi, katere je kedaj storil ali mislil, in mu je rekel: „Zavoljo teh grehov, katere si v mislih, v besedah in v djanju storil, si na dno pekla zaveržen.“ Ni mu prišlo na misel, da je kedaj kaj dobrega storil, ali da je v redu, ali da je kedaj v redu bil, temuč je mislil, da je v resnici pogubljen, kaker mu je hudič rekel. Če so ga vprašali, kako mu je, je odgovoril: „Slabo, ker sem pogubljen.“ Ko so bratje to slišali, so poslali po nekega starega brata, po brata Matevža z Monterubjana, ki je bi svet mož in veren prijatelj bra-

ta Janeza. Brat Matevž je sedmi dan njegovega terpljenja k njemu prišel, ga je pozdravil in ga je vprašal, kako in kaj. Odgovoril mu je, da slabo, ker je pogubljen. Nato je rekel brat Matevž: „Ali se ne spominjaš, da si se večkrat pri meni izpovedal, in da sem te od vseh grehov popolnoma odvezal? Dalje, ali se ne spominjaš, da si v tem svetem redu veliko let brez prenehanja Bogu služil? Naposled, ali se ne spominjaš, da božje vsmiljenje presega vse grehe celega sveta, in da je Kristus, naš Gospod in zveličar, za naše odrešenje neskončno plačilo dal? Upaj tedaj, zakaj prav gotovo boš zveličan.“ Ko je tako govoril, je skušnjava nehala in prišla je tolažba, ker se je približal konec njegovega očiščevanja. Z velikim veseljem je brat Janez bratu Matevžu rekel: „Truden si in pozno je že; prosim te, pojdi počivat.“ Brat Matevž ga ni hotel zapustiti; vendar naposled je šel na njegovo priserčno prošnjo proč od njega in se je podal k počitku. Brat Janez je z bratom, kateri mu je stregel, sam ostal. Glej, zdaj pride Kristus, Gospod, v neizmerno veliki bliščobi in z neizrekljivo sladko dišavo, kaker mu je bil obljubil drugikrat se mu prikazati, kadar bi tega bolj potreboval, in ga ozdravi od vseh bolezni. S povzdignjenimi rokami se je brat Janez Bogu zahvalil, da mu je njegovo dolgo popotovanje v sedanjem revnem življenju dal končati s tako veliko srečo, izročil se je v roke Kristusove in je svojo dušo Bogu dal. Šel je iz tega vmerljivega življenja v večno življenje pri Kristusu, Gospodu, katerega videti je toliko časa željno pričakoval. Brat Janez počiva v penskem samostanu sv. Janeza.

46. poglavje.

Brat Pacifik vidi v molitvi dušo svojega brata Humila v nebesa iti.

V imenovani marški provinciji sta po smerti sv. Frančiška dva brata živela v redu, enemu je bilo ime brat Humilis, drugemu brat Pacifik; oba sta bila moža velike pobožnosti in popolnosti. Brat Humilis je živel v sofjanskem samostanu in je tam tudi vmerl; drugi je živel v družini drugega samostana, kateri je bil od prvega daleč proč. Po božji volji pa se je zgodilo, da je bil brat Pacifik, ko je nekega dne v samoti molil, zamaknjen in je videl dušo brata Humila, katera je ravno tisto uro telo zapustila, naravnost in brez zadržke ali napotja v nebo hiteti. Mnogo let potem se je name-rilo, da je bil brat Pacifik prestavljen v družino sofjanskega samostana, kjer je njegov brat vmerl.

Tisti čas so bratje na prošnjo brufortovskih gospodov svoj samostan z nekim drugim zamenjali; zato so mej drugim saboj vzeli tudi ostanke svetih bratov, kateri so v tistem samostanu vmerli. Ko so prišli do groba brata Humila, je njegov brat Pacifik njegove kosti vzal, jih z dobrim vinom vmil, v bel pert zavil in jokaje z veliko spoštljivostjo in pobožnostjo poljubil. Nad tem so se drugi bratje čudili in so se nad njim skoraj spotikali, ker se je zdelo, da, akoravno je mož velike svetosti, le iz mesene in posvetne ljubezni svojega brata objokuje, in da njegove ostanke bolj časti, kaker ostanke drugih bratov, kateri niso bili nič manj sveti kaker brat Humilis, katerih ostanki so torej ravno take časti vredni bili, kaker njegovi. Ko je tedaj brat Pacifik njihove napačne sklepe spoznal, se je ponižno opravičil rekoč: „Ne čudite se, dragi moji bratje, da sem ostankom svojega brata to storil, drugim pa ne. K temu me, hvala Bogu, ni priganjala mesena ljubezen, kaker vi mislite, temveč sem to storil, ker sem videl pri smerti svojega brata, ko sem daleč od njega v samoti molil, njegovo dušo naravnost v nebesa iti. Zavoljo tega sem prepričan, da so njegove kosti svete in za sveti raj pripravljene. Ako bi mi bil Bog glede drugih bratov enako zagotovilo dal, bi njihove ostanke tudi enako častil.“ Bratje so spoznali iz tega njegov sveti in pobožni namen, bili so spodbujeni in so Boga hvalili, da na njihovih svetih bratih tako čudovite reči doprinaša.

47. poglavje.

Mati Kristusova se prikaže nekemu svetemu bratu, ko je bolan bil, in mu prinese tri posodice.

V imenovanen sofjanskem samostanu je živel svoje dni neki manjši brat v tako veliki svetosti in milosti, da se je večkrat zamaknil in je bil čisto nebeški videti. Kadar se je ta brat vsled velikega daru premišljevanja, katerega je imel, v Boga zamaknil in k njemu povzdignil, so raznovrstni ptički prileteli, njemu se na pleča, na glavo, na rame in na roke vsedli in čudovito prepevali. Stanoval je samotno in le redko kedaj je govoril; če ga je pa kedo kaj vprašal, odgovoril je tako prijazno in modro, da se je zdelo, da je bolj angelj, kaker človek. Imel je velik dar molitve in premišljevanja, zato so ga bratje močno častili.

Ko je imel ta brat tek svojega čednostnega življenja končati, mu je Bog poslal smertno bolezen, tako, da ni mogel nič vživati. Pri vsem tem ni hotel vzeti telesnega zdravila, temuč je čisto zau-

pal na božjega zdravnika Jezusa Kristusa in na njegovo prečastito mater; zato je tudi zaslužil, da ga je ona vsmiljeno obiskala, in da je po božji dobroti ozdravel. Ko je namreč v postelji ležal in se pobožno in iz celega serca na smert pripravljal, se mu je prikazala častitljiva devica in božja mati Marija obdana od mnogih angeljev in svetih devic v čudoviti svitlobi, in se je približala njegovi postelji. Pri njenem pogledu je bil močno okrepcan in razveseljen na duši in na telesu. Pričel jo je ponižno prositi, naj od svojega ljubljenega sinu zadobi, da bi bil po njenem zasluženju rešen iz ječe revnega telesa. Stanovitno in z mnogimi solzami je prosil, dokler ga je najsvetejša devica Marija po imenu poklicala in rekla: „Ne dvoji, sin moj, tvoja molitev je vslišana, in jaz sem prišla, da te nekoliko okrepcam, preden se iz tega življenja ločiš.“

Na strani device Marije so stale tri svete device, katere so v svojih rokah nosile majhine posodice napolnjene z jako prijetnim in lepo dišečim sokom. Sveta devica je vzela in odperla eno posodico in vsa hiša je bila z vonjavo napolnjena; sè žličico je vzela nekoliko tega soka in ga je bolniku dala. Kaker hitro ga je bolnik pokusil, je toliko moč in sladkost občutil, da se mu je zdelo, njegova duša ne more več v telesu ostati. Začel je tedaj klicati: „Ne več, o najsvetejša devica, častitljiva mati, češčena pomočnica in rešiteljica človeškega rodu, ne več, ker ne morem več prenašati tolikanj sladkosti.“ Vsmiljena in dobrotljiva devica pa je bolniku večkrat dala vžiti od tistega soka, dokler ni bila posodica prazna. Ko je bila prva posodica izpraznjena, vzela je sv. devica drugo in je sè žličico zajela, da bi mu dala; pa on je tožil rekoč: „O sveta božja porodnica, moja duša je skoraj stopljena od moči in sladkosti tega soka, kako bi še drugega prenesti mogel? Prosim te, ki si blagoslovljena nad vsemi svetniki in nad vsemi angelji, nikar mi več ne dajej!“ Častitljiva devica je odgovorila: „Malo le pokusi, sin moj, iz te druge posodice,“ in ko mu je nekoliko dala, je rekla: „Zdaj imaš, da ti je dosti. Bodi vesel, sin moj, kmalu bom k tebi prišla in te bom spremila v kraljestvo mojega sinu, katerega si vedno iskal in želel.“ To izgovorivši se je od njega poslovila in je izginila. On pa je bil potolažen in tako okrepcan od sladkosti tiste jedi, da je še več dni potem nasičen in poživljen živel brez vsake telesne jedi. Nekoliko dni potem se je sè svojimi brati prijazno pogovarjaje z velikim veseljem in radostjo ločil iz tega revnega življenja.

48. poglavje.

Brat Jakob iz Mase vidi v podobi drevesa vse manjše brate celega sveta in spozna slehernega čednosti, zasluženja in pregrehe.

Brat Jakob iz Mase, kateremu je Bog dovolil spoznanje svojih skrivnosti in popolni spregled in znanje svetega pisma in prihodnjih reči, je bil tako svet, da so terdili brat Egidij iz Asiza, brat Marka iz Montine, brat Džineper in brat Lucid, da ne vedo na celem svetu za človeka, kateri bi veči bil pred Bogom, kakor ta brat Jakob. Močno sem želel ga videti, zakaj ko sem brata Janeza, tovariša gori imenovanega brata Egidija, prosil, naj bi mi razjasnil neke duhovne zadeve, mi je rekel: „Če hočeš v duhovnem življenju dobro podučen biti, skušaj govoriti z bratom Jakobom iz Mase, ker brat Egidij je njega prosil poduka, in njegovim besedam ni moč ničesar pridjati, niti od njih kaj odvzeti, ker je prederl njegov duh v nebeške skrivnosti in so njegove besede svetega Duha besede. Ni ga človeka na zemlji, katerega bi tako želel videti.“

Ko je brat Janez iz Parme nastopil svojo visoko službo, je bil brat Jakob enkrat v Boga zamaknjen in je v tej zamaknjenosti tri dni ostal brez vseh telesnih čutov in počutkov, tako da so začeli bratje že dvojiti, ali je še živ. V tej zamaknjenosti mu je Bog razodel, kaj se ima v sedanjem in prihodnjem času goditi v našem redu, kar je še povikšalo moje poželenje slišati ga in ž njim govoriti. Ko sem torej po božjem dopuščanju priložnost imel govoriti ž njim, prosil sem ga tako le: „Če je res, kar sem o tebi slišal pripovedovati, tako te prosim, da mi tega ne prikrivaj. Slišal sem pripovedovati, ko si tri dni kaker mertev bil, tedaj da ti je razodel Bog mej drugimi rečmi, kaj se ima zgoditi v tem našem redu. To je pravil brat Matevž, minister marške provincije, kateremu si to vsled svete pokorščine razodel.“ Brat Jakob je na to z veliko ponižnostjo priznal, da je vse res, kar je brat Matevž povedal.

Brat Matevž, minister marške provincije, je pa tako le pravil: „Poznam brata, kateremu je Bog razodel, kaj se bo v našem redu godilo. To je brat Jakob iz Mase, kateri mi je razodel in povedal, da je mej veliko drugimi rečmi, katere mu je Bog glede vojskovavne cerkve na znanje dal, v prikazni lepo in jako veliko drevo videl. Korenina mu je bila zlata, sadje so mu bili ljudje, in

sicer vsi manjši bratje, njegove poglavitne veje so bile vverščene po številu redovnih provincij, vsaka veja je imela toliko bratov, koliker jih je v tisti provinciji bilo, katero je veja pomenila. Tako je videl število vseh bratov celega reda in vsake posamezne provincije, in tudi njihove imena, starost, zadeve, imenitne službe in časti, njihove čednosti in pregrehe. Naj više na srednji veji tega drevesa je videl brata Janeza iz Parme, in na verhu vejic, katere so bile okoli srednje veje, so bili ministri vseh provincij. Videl je dalje Kristusa sedeti na velikem in svetlem prestolu, in je slišal, kako je Kristus sv. Frančiška poklical in mu je dal kelih poln duha življenja, in ga je poslal rekoč: „Pojdi in obišči svoje brate in daj jim piti iz tega keliha, kateri je poln duha življenja, zakaj hudobni duh se bo zoper njih vzdignil in jih ranil; veliko jih bo padlo in ne bodo več vstali.“ Kristus je dal sv. Frančišku dva angelja za spremljevalca. Sv. Frančišek je tedaj prišel, da bi svojim bratom dal piti iz keliha življenja. Začel je pri bratu Janezu iz Parme, kateri je kelih vzel in ga hitro in pobožno izpil, in je bil v trenutku ves svital, kaker sonce. Za njim je sv. Frančišek po versti drugim kelih podajal, in le malo jih je bilo, ki so se spodobno spoštljivostjo in pobožnostjo ga vzeli in izpili. Ti torej, kateri so ga pobožno vzeli in izpili, so se v trenutku zasvetili kaker sonce, tisti pa, kateri so vse razlili in ga brez pobožnosti vzeli, so postali černi, temni, izpačenega in gerdega obličja. Tisti pa, kateri so nekoliko izpili, nekoliko razlili, so bili deloma svitli, deloma temni in sicer več ali manj, kaker so izpili ali pa razlili.

Vse pa je presegal v svitlobi omenjeni brat Janez, kateri je popolnoma izpil kelih življenja, in je zato globokeje gledal v globočino božje luči. V tej luči je videl preganjanje in nevihto, katera se je imela vzdigniti zoper omenjeno drevo, in ga podreti in njegove veje pretresti. Brat Janez se je zavoľjo tega vmaknil z najviše veje, kjer je bil, in je šel dolu pod vse veje, in se je skrtil pri znožju drevesnega debla in je tu ves zamišljen stal. Neki brat pa, kateri je keliha nekoliko pil, nekoliko razlil, je splezal na tisto vejo in na tisti kraj, ki ga je bil brat Janez zapustil. In ko je tamkaj gori bil, so mu nohtovi na perstih postali kaker ostro nabrušeno, rezno železo, enako britvi. In oni se je vzdignil s prostora, kamer je bil splezal, in se je hotel z divjim naskokom vreči na imenovanega brata Janeza, da bi ga poškođoval. Ko je brat Janez to videl, je glasno zavpil in se priporočil Kristusu, kateri je na prestolu sedel. Na njegovo vpitje je Kristus poklical sv. Fran-

čiška in mu je dal oster kresilni kamen rekoč: „Pojdi tje s tem kamnom, in poreži ž njim nohtove tega brata, s katerimi hoče brata Janeza raztergati, tako da mu ne bo mogel več škodovati.“ Sv. Frančišek je prišel in je storil, kaker mu je Kristus velel.

Ko se je to zgodilo, je prihrul vihar in je drevo tako pretresal, da so bratje na tla popadali. Pervi so tisti padli, kateri so ves kelih življenja razlili in hudiči so jih odpeljali v temne, terpljenja polne kraje. Brata Janeza pa in druge, kateri so kelih čisto izpili, so angeli spremili v kraj življenja in večne luči, v kraj večnega veličastva. Brat Jakob, kateri je to prikazen videl, je čisto spoznal in na tanko razložil, kar je zadevalo ime, stan in zadeve vsacega posebej. Tista nevihta je drevo poderla in veter ga odnesel. Ko je pa nevihta odjenjala, je iz korenine tega drevesa, ki je bila zlata, nemudoma zrastle novo drevo, čisto iz zlata, in je imelo veje in cvetje in sadje vse zlato. O tem drevesu in njegovem razširjanju, njegovi vzvišenosti, lepoti, moči in vonjavi je bolje zdaj molčati, kaker govoriti.

O češčenju device Marije,

brez madeža spočete, *in s. Marija iz Agreda*

zlasti v frančiškanskem redu.

IX.

Poglejmo še enkrat v pobožno Španjsko deželo, kjer se je toliko storilo za češčenje Marijinega neomadežanega spočetja.

V prvi polovici sedemnajstega stoletja, malo čez, je živela tam sloveča Marija iz Agreda, o kateri smo obljubili kaj več povedati že v šestem poglavju tega spisa. Natanko njenega svetega, čudežnega življenja seveda tudi tukaj ne moremo popisovati, zato bi bilo treba celih bukev. Naj omenimo torej le poglavitne reči.

Agreda je majhino mesto v deželi Stari Kastilji. Tam sta živela ob naznanjenem času pobožna zakonska Frančišek Koronel in Katarina iz Arane. Bog jima je dal enajstero otrok, od katerih pa jih je sedmero k sebi vzel v prvi mladosti. Dalj časa jih je pri življenju ostalo čvetero, dva sinova in dve hčeri. Stariša hči je bila naša Marija, rojena 2. dan malega travna leta 1602. Njo, kaker tudi ostale svoje otroke, so pobožni stariši z veliko skerbjo

odgojevali. Sinova sta se najperva Bogu popolnoma posvetila stopivši v red sv. Frančiška. Ko je doveršila svoje dvanajsto leto, hotela je tudi Marija svetu slovo dati, in že so stariši privolili, da se pridruži hčeram sv. Terezije, karmelitinjam, v samostanu sv. Ane v mestu Tarrazoni. Ali Bog ni hotel same nje, dasiravno je bila posebno izvoljena in z velikimi milostmi obdarovana že v svoji prvi mladosti; celo to pobožno družino je hotel Bog zase imeti. Ko je mati Katarina nekega dne po svoji navadi bila v molitvi potopljena, zasliši neki glas, ki ji pravi, naj naredi iz svoje hiše nunski samostan in z obema svojima hčerama se vanj zapre; njen mož pa bo stopil v red sv. Frančiška. Katarina, pametna in pobožna žena, odgovori nato: „Vedno živimo jaz in vsa družina popolnoma vdani v presveto voljo božjo; ali bojim se, da se mi ne bo verjelo in da se ne bo dobilo nun za ta samostan.“ „Ne bo jih manjkalo“, pravi ravno tisti glas, „samo slušaj!“

Mnogo težav in zopernosti je bilo treba premagati; vender se je naposled vse srečno doveršilo. Leta 1618, tisti dan po prazniku vnebovzvetja Marijinega, se je začela zidati cerkev in samostan in do praznika neomedežanega spočetja, kateremu je bila cerkev posvečena, je bilo že vse gotovo. Nato so prišle iz mesta Burgos tri nune reda neomadežanega spočetja, da bi bile vodnice in učiteljice samostanu, in 13. prosinca 1619 so sprejele redovno obleko mati Katarina in obe hčeri, Marija in Jerónima. Oče pa je ravno tiste dni sprejel ko lajik obleko sv. Frančiška. Na svečnico leta 1620 ste naredile mati Katarina in hči Marija slovesne obljube, sestra Jerónima pa ni imela še starosti, katero za to predpisuje sveta cerkev; oče, „brat Frančišek“, ki je bil že nekoliko prej naredil slovesne obljube, bil je tudi prišel k tej duhovni daritvi.

Kako je nadalje cela ta sveta družina, zlasti pa sestra Marija, napredovala v vsem dobrem, ne moremo na drobno popisovati, niti posebej naštevati vseh velikih milosti, ki jih je v obilni meri od Boga sprejemala; zavoljo velike čudovitosti omenimo le eno, ki ji pač ni enake v življenju svetnikov. Ob enem ko je zamaknjena nekoliko od tal povzdignjena stala v svoji tesni celici, bila je sestra Marija telesno pričujoča daleč onkraj morja v ameriški deželi Novi Mehiki in tam je skozi mnogo let vsaki dan učila divje Indijane kerščanskega nauka, tako da je spreobrnila kralja in vse ljudstvo tistega kraljestva. To niso bile sanje, kaker bi znal kedo

misлити, temuč prava resnica, kaker se je pozneje za gotovo izkazalo.*)

Kaker pa so čudovita le-ta zamaknjenja, še znamenitiša za nas in važniša za celo sveto cerkev so druga, v katerih ji je razodela Mati božja skrivnosti svojega življenja ter ji naročila, da jih naj zapiše. V svoji ponižnosti se je branila sestra Marija tega pisanja skozi deset let; ali potem ji Bog več ni dovolil, da bi se še dalje branila in tudi izpovednik ji je vkažal, naj popiše življenje presvete device, kaker ga je videla v prikaznih. Zdaj je morala bolgati. Pisala je s čudežno hitrostjo, dostikrat v eni sami uri po štirideset velikih listov.

Ko je španjski kralj Filip IV. izvedel, kaj je spisala sestra Marija, želel je imeti prepis, in dasiravno se je sestra Marija branila, naposled ga je vender dobil. Sterme je bral knjigo tako globoke učenosti in ker ni zaupal samemu sebi, dal jo je presoditi najizverstnišim bogoslovcem. Iz mej teh je sloveč dominikan, kraljev izpovednik, pater Janez od sv. Tomaža, očitno izrekel, da je pripravljen v vsakem bogoslovskem zboru terditi in izpričevati, da je Marija iz Agrede obdarjena z nadnatorno od Boga ji vlito učenostjo. Podobno so sodili o tej knjigi tudi drugi učeni možje. In vender kaj se zgodi? Leta 1645 je šel Marijin izpovednik, ki je bil provincijal, h generalnemu kapiteljnu v Toledo, in mož, kateri ga je mej tem nadomeščal, zapove sestri Mariji, naj sežge vse, kar je spisala, ker se ne spodobi ženski o tako visokih rečeh pisati. Sestra Marija je slušala brez vgovarjanja. Ali zato je bila grozno kregana, ko se je vernil njen navadni izpovednik, kateri ji je tudi vkažal, naj le zopet vse spiše od besede do besede. Sestra Marija je bila pripravljena, ali Bog ji je poslal razne boleznj in hude skušnjave, tako, da se ni mogla lotiti tega dela, kar časa je živel ta njen izpovednik; vmerl je namreč čez poldrugo leto. Nato ji je bil odločen zopet oni, ki ji je bil vkažal sežgati knjigo. Zdaj seveda ni bilo misliti na to, da bi jo smela drugič pisati. In mož še ni bil zadovoljen s tem, kar je bil že naredil škode; vkažal je sestri zdaj tudi vse druge reči sežgati, kar je koli kedaj pisala. Tako se je tudi zgodilo. Čez tri leta pa je vmerl ta izpovednik in sestra Marija je dobila bolj previdnega in razsvetljenega vodnika, ki je skozi petnajst let, vse do njene blažene smerti, vladal njeno

*) Jos. Ximenez, Vita ven. matr. sororis Mariae a Jesu, § XII. — J. Görres, Die christl. Mystik, II. pg. 585 sqq.

duhovno življenje. Ta izpovednik ji je vzkazal, naj ne le vdrugič spiše vse, kar je bila sežgala, temuč da naj popiše tudi svoje lastno življenje in vse milosti in darove, katere je od Boga prejela. Z novim razsvitljenjem je torej sestra Marija vnovič začela popisovati življenje Matere božje leta 1655, in 6. velikega travna 1660 je delo doveršila. To je tisto življenje Marijino, ki je po njeni smerti tiskano prišlo na svetlo in je znano pod imenom „Duhovno mesto božje“ (Mistica ciudad de Dios). Celó delo ima tri dele in obsega osem bukvi. Kar se tiče njega notranje vrednosti, bodi zadosti, da postavimo tu le še eno spričevalo. Kardinal Dagîr (d' Aguirre) je pisal o njej francoskemu kralju Ludoviku XIV: „Dasiravno sem študiral celo svoje življenje, vender sem prisiljen spoznati, da kar sem se naučil v 50 letih nevtrujenega prizadevanja v vsaki versti učenosti, vse je malo ali nič v primeri z globoko učenostjo, katero sem našel v teh bukvah, in ki se popolnoma vjema sè svetim pismom, svetimi očeti in cerkvenimi zbori.

Natančniše o teh bukvah govoriti tukaj ni prostora. Povdariti imamo torej le še to, da se v njih v mnogih poglavjih uči in dokazuje neomadežanost Marijinega spočetja, ko prednosti, ki je podlaga in izvirek vseh drugih prednosti in darov Matere božje.

Ali ne le s to svojô knjigo je sestra Marija mnogo pospešila češčenje neomadežanga spočetja po katoliškem svetu. — 10. rožnega cveta 1643 je španjski kralj Filip IV. obiskat prišel ponižno nuno v Agredi, in tako globoko se mu je vtisnila v serce njena svetost, da je od tedaj notri do njene smerti skozi 22 let ji pisal pisma in ona njemu, skoraj vsaki dan. V teh pismih mu je, kaker si lahko mislimo, zlasti priporočevala neomadežano spočetje Marijino, s čimer je dosegla, da je Filip še silniše, kaker prej Gregorja XV., prosil papeža Inocencija X. in Aleksandra VII. za poslednjo razsodbo.

Ob enem sè svojim kraljem pa se je vzdignilo tudi ljudstvo španjsko za to tolikanj ljubo zadevo. V devetih letih od 1645 do 1654 je prišlo na svetlo 27 različnih spisov v dokazovanje in češčenje neomadežanega spočetja; in ni misliti, da so to le duhovniki pisali, mnogo je bilo mej njimi svetovnih ljudi. Naj znamenitniša slovstvena prikazen tistih dni pa je bilo društvo učenih frančiškánov, kateri so se namenili po celi Evropi vse biblioteke ali knjižnice preiskati in porabiti, kar obsegajo, za dokazovanje in obrambo neomadežanega spočetja Marijinega. Pervak mej njimi je bil Peter de Alva et Astorga, ki je sè svojimi štirimi tovariši 16 spisov izdal

26/5

v tej zadevi, vmes nekatere jako obširne, velike in debele knjige.

Vender je imelo vse to prizadevanje vspeh še le, ko je Fabij Kidži (Chigi) iz Sjene pod imenom Aleksander VII. prišel na stol svetega Petra. Ko mu je namreč nov poslanec kralja Filipa IV. prošnje španjskega dvora in ljudstva z novo gorečnostjo na serce položil, izdal je ta papež 8. grudna 1661 sloveče pisanje, ki se začinja z besedo „Sollicitudo“. V tem pisanju, ali buli, kaker se imenujejo taka pisma z latinskim imenom, poterjuje Aleksander VII. vse, kar so prejšnji papeži določili glede neomadežanega spočetja, in verhu tega prepoveduje od svoje strani kaker koli, bodisi ustno ali pismeno, očitno ali na skrivnem nasprotovati nauku o neomadežanosti Marijinega spočetja. (Samih nasprotnih misli pa še ni hotel imenovati krivoverskih ali smertno grešnih, ker sveta rimska cerkev še ni bila izrekla končne razsodbe in tega tudi papež Aleksander VII. v tem svojem pismu ni namerjal storiti.) Vsem, ki bi kaker koli ravnali zoper to določbo, je odzel pravico učiti v šolah, pridigati, voliti ali izvoljenim biti za kakeršno koli cerkveno čast in službo. Knjige pa, ki bi se kedaj pisale zoper neomadežano spočetje, je že naprej del v zapisnik prepovedanih bukev.

Še dalj je šel v svoji veliki gorečnosti kralj Filip IV. Naložil je namreč vsem pridigarjem svojega kraljestva, da naj v začetku vsake svoje pridige hvalijo Marijino neomadežno spočetje. Tako vneti katoličani in navdušeni častivci Marijini so bili nekedaj španjski kralji!

Kaker vadjali so se v tem ž njimi naši cesarji. Leta 1664 je prosil Leopold I., ki je bil nemški cesar od leta 1658 do 1705, papeža Aleksandra VII., da bi se v vseh njegovih deželah praznik neomadežanega spočetja smel obhajati z osmino.

Ravno ta cesar je leta 1667 marmorjevo podobo neomadežano spočete, ki jo je bil postavil Ferdinand III. na tergu pred dvorno cerkvijo, zamenjal z bronasto, ki stoji tam še dandanašnji.

Tudi po drugih mestih so se postavljali podobni kipi ali štatue neomadežanega spočetja, tako n. pr. v Ljubljani na tergu pred cerkvijo sv. Jakoba 27. sušca leta 1682.

Da v Ljubljani češčenje brez madeža spočete device ni bilo neznano, priča razen te štatue tudi bratovščina neomadežanega spočetja, ki je bila tačas pri jezuitih, navadno imenovana „nemška bratovščina“. Ravno to kaže list, s katerim je zalcburški tiskar Janez Kerstnik Majer, od deželnihi stanov na željo učenega tehanta Janeza Ludovika Šenlebna v Ljubljano poklican, leta 1678 tu svojo

tiskarnico začel in Mariji brez madeža spočeti jo posvetil. Ta list je ponatisnjen v slovečih Valvazorjevih bukvah „Čast vojvodine kranjske“ v III. delu na straneh 726 in sledeči.

Češčenje sv. Jožefa.

3. Tudi mi ga moramo častiti!

(Nadaljevanje in konec.)

e) Gospodarji in gospodinje. Mej tistimi, ki želijo in si prizadevajo ljudi v resnici izboljšati in pravo srečo mej njimi pospeševati, čuje se dvojni glas. Eni pravijo: „Mladina naj bo boljša, pa se bo na svetu vse na boljše obrnilo; mladina je zastava prihodnosti“; eni pa spet terdijo: „Naj več odločujejo stariši, stariši naj se izboljšajo, pa pojde vse na bolje.“ Vsaki lahko previdi, da je oboje resnično, vendar je poslednje zato važniše, ker smemo iskati dobrih otrok le poleg dobrih starišev. Izjeme so, vendar za splošno pa velja, da so otroci le tedaj dobri, ako so stariši dobri in skerbni za pravo odgojo; pa tudi vrednost druge družine v hiši se ceni po vrednosti gospodarja in gospodinje.

Iz tega je razvidno, da imajo stariši in vsakateri predstojniki dvojne skerbi in v primeri z družimi še enkrat toliko dolžnosti in težav, ker morajo skerbeti sami zase in poleg tega še za druge. Zato pa potrebujejo še večji pomoči in milosti; tedaj v prvi vrsti njim velja povelje: „Pojdite k sv. Jožefu in storite, kar vam poreče!“ — O srečna je hiša, kjer se izpolnjuje, kar pravi sv. Jožef — kjer se njegov zgled posnema! Po pravici se imenuje kraj, kjer je sv. Jožef s tolikim trudom in s toliko skerbjo delal za Jezusa in Marijo, svet kraj, in po vsej pravici imenujejo hišo, v kateri je sv. Jožef živel v tako svetem miru in v toliki sveti ljubezni, sveto hišo. Kar je hotel Jezus, hotela je tudi njegova sv. mati Marija, in kar sta ona dva hotela, hotel je tudi sv. Jožef! Ne moremo si tedaj misliti, da bi on, ki je na zemlji toliko skerbil za sv. družino, ne hotel vslišati koga, ki v družinskih zadevah njega posnema, njega prosi. Zato le zaupno k njemu!

d) Vsi delavci. „V potu svojega obraza boš kruh služil“ je rekel Bog našemu pervaku Adamu in nihče ne bode odpravil sè sveta resnice, ki je v tej besedi. Človek je rojen za delo, kakor ptič za letanje. Delati mora bogatin, če hoče ostati zdrav in

zadovoljen, delati mora revež, če noče stradati. Le brezbožni delavci si ravno v sedanjih časih zelo glavo belijo s tem, kako bi se dela znebili in brez dela dobro živeli; izmislili so si v ta namen strašno pot ropa in tatvine: bogatinu bi radi vzeli, kar ima in med se razdelili. Pa kakor se za vsako vojsko mir sklepa kakorkoli, tako bi tudi takemu ropu bil, kmalu nekakšen konec, beržkone takle: delati je treba spet oropanemu bogatinu, pa tudi za delo lenemu roparju, ki je v kratkem času vse zapravil, kaker zgubljeni sin „z razuzdanim življenjem“!

Pred Kristusovim prihodom se je ljudem delo studilo; opravljali so ga le sužnji — prisiljeni. Prišel je pa Sin božji svet odrešiti. Marisikedo si je morda pred mislil: kako bo neki to odrešenje, kje se bo pač pričelo? Če ima Sin božji človek postati, katera bo neki njegova mati, kje, mej katerimi bo živel?

Kedo bi bil pričakoval, kar se je zgodilo? — Vboga devica, ki si je z delom svojih rok kruh služila, je njegova mati, revni tesar, ki je na vsakdanji zaslužek navezan, je njegov rednik, ime mu je Jožef! — V borni hiši priprostega delavca preživi Jezus svoje dni do tridesetega leta. Trideset let ostane Jezus pri svojem redniku, trideset let noče zapustiti neznatne hiše revnega tesarja, osemnajst let Jezus celo dela z Jožefom in samo tri leta hodi okrog in oznanjuje svoj božji nauk in še v tej dobi, koliko ljubezen kaže do delavcev. Ko pride do galilejskega jezera, ne obišče imenitnih gospodov, ne učenih pismarjev, ne bogatih kupcev: naravnost gre mej revne delavce, marljive ribiče, ki na bregu mreže izpirajo! Izmej delavcev si je izbral svoje aposteljne in še na svoji poslednji poti, ko je nesel težki križ na Kalvarijo — kedo je bil njegov tovariš? — delavec, kmet Simon Cirenejski! Sploh ga po pravici smemo imenovati ne le prijatelja otrok, prijatelja grešnikov, ampak tudi prijatelja delavcev! In mej temi Jezusovimi prijatelji, mu je bil gotovo naj priserčniši, naj ljubši sv. Jožef!

Ti, ki to bereš, si znabiti tudi delavskega stanu, morebiti rokodelc, ali pa kaj družega; delo se ti večkrat težko zdi, plačilo premajhino, nezadovoljen začneš tožiti svoj stan in milovati samega sebe. Nikar tako, ampak napravi se koj in „pojdi k svetemu Jožefu in stori, kar ti poreče!“ Res, najpred stori, kar ti poreče; zakaj ravno za delavce ima sv. Jožef naj lepše nauke. On je vedel, kedo je tisti, ki živi poleg njega, ki dela z njim; on je vedel, da ima zraven sebe Jezusa, edinorojenega Sinu božjega, ki je vstvaril nebo in zemljo, ki vzderžuje in ohranjuje vse, kar je. On bi

bil lahko sekiro in drugo orodje na stran položil in Jezusu rekel: „Ti, Sin živega Boga, zakaj bi jaz delal, in s tolikim trdom tebi in sebi kruh služil? Ti si vsegamogočen, oblačiš in hraniš vse, kar živi: spremeni to našo borno kočo v lepo palačo, nadomesti to naše vboštvo z bogastvom in krasoto!“

Pa kaj takega ni prišlo na misel sv. Jožefu, tacih želj ni poznal, mariveč tiho je delal z Jezusom in za Jezusu ves poterpežljiv, zato ker je vedel, da je tako božja naredba — volja nebeškega očeta: volja božja in zgled Jezusov, to mu je bilo vodilo ves čas njegovega življenja, to tudi podlaga vesele zadovoljnosti na zemlji in plačila, ki ga zdaj vživa v nebesih. O sv. Jožef, ti veš naj bolje povedati, kako je delo po Jezusu posvečeno in kako zaslužljivo, ako se za Jezusa in z Jezusom zveršuje, ker svetejšega delavca od tebe ni bilo na zemlji! Zatorej, delavec! posnemaj ga, ako hočeš imeti pravi mir in srečo na zemlji; in če pridejo nad te dnevi stiske, križev in nadlog, hiti k sv. Jožefu, on ti bo izprosil pomoč, izprosil pa tudi milost, da prideš tje, kjer ni treba nič več delati, v kraj miru in večne sreče. —

Pa še en stan poznam, ki ima mej vsemi stanovi še naj več vzroka in dolžnosti sv. Jožefu se priporočati in izročati, zato ker ima naj veličastnišo nalogo na zemlji: iz mej vseh delavcev naj nar bolj goreče častijo sv. Jožefa, naj nar bolj zaupljivo k sv. Jožefu hitijo delavci v vinogradu Gospodovem t. j.

e) Mašniki sv. katoliške cerkve. Sicer je navadno, da si verniki za svoje posebne priprošnjike naj raji izvolijo one svetnike, ki so nekedaj v življenja imeli enake stanovske dolžnosti in enaka opravila, ali pa so sicer živeli v podobnih okoliščinah. In znabiti, da ima v tem smislu ravno duhovski stan naj obilniše število pomočnikov v nebesih, ker vsak duhovnik je še poleg družih v posebno tesni zvezi sè vsemi sv. papeži, škofi, mašniki in sploh služabniki Gospodovimi. Vendar tudi do sv. Jožefa mora imeti ravno duhovski stan v prvi versti mej vsemi stanovi naj večje zaupanje. Res, da sv. Jožef ni imel sam dubovske oblasti, pa je smel z Jezusom v tako tesni zvezi živeti, katera se da le z duhovsko častjo in srečo primerjati. Sv. Jožef je bil zaročen s presveto devico Marijo in po njej je prejel toliko oblast do Jezusa Kristusa; tudi duhovnik se takorekoč zaroči sè sv. cerkvijo, kadar je za mašnika posvečen in od nje prejme oblast do vseh milosti Jezusovih. Sv. Jožef je z Marijo daroval Jezusa v tempeljnu Gospodu in v jaselcah je pokazal pastirjem stvarnika kakor nezmožno jaguje, in svetim

trem kraljen je — kakor pravimo — predstavil nebeškega kralja v podobi malega deteta, da so ga priserčno molili leti in oni, naj priserčniše pa še sv. Jožef sam; tako daruje tudi katoliški mašnik pri sv. maši Jezusa nebeškemu očetu, izpostavlja ga v presv. rešenem telesu, blagoslavlja verne in jih opominja, naj ga molijo, pred vsem pa se sam vnema v goreči pobožnosti in ljubezni do njega. Sv. Jožef je varoval Jezusa in branil pred sovražniki, tudi mašnik je prvi poklican v besedi in djanju braniti in varovati Jezusa in njegovo cerkev vseh brezštevilnih zdivjanih sovražnikov. Sv. Jožef je Jezusu skerbel za vsakdanji kruh, mašnik daje Jezusa samega v podobah kruha vernim dušam za večno življenje. In kaj hočem še naštevati? Sv. Jožef je Jezusa nosil, pestoval, za roko vodil, prijemal in poljuboval, pa tudi Jezus njega — o! nobenemu mašniku ga ni treba zavidati: pri sv. maši se enako godi; in kolikrat ne sejo Jezusa v procesiji in h bolnikom po ulicah in cestah, po polju in travnikih! Še večjo ljubezen prejemajo mašniki, ker Jezusa smejo celo zavživati v zakramentu in ga drugim zavžiti dajejo; tolike sreče celo sv. Jožef ni imel.

O, duhovni naj še najpred in najbolj hitijo k sv. Jožefu! Pri njem naj se učijo, s koliko častjo in s kolikim strahom naj se bližajo naj svetejšemu, pri njem naj se učijo, kako Jezusov ogenj greje in razsvetljuje, kedor se mu da razsvetliti in razgreti tako od blizu kakor je to mašniku mogoče! — Pa ne le nauke in zglede naj išče duhovni pri sv. Jožefu, ampak prav zaupljivo naj ga tudi prosi njegove mogočne pomoči, zakaj če je on varih in zavetnik vse sv. cerkve, vse kerščanske črede, ga bodo gotovo naj bolj ganile molitve in prošnje, s katerimi pastirji priporočujejo sebe in svoje ovčice.

Kakor mašniki, tako naj se tudi pogostokrat na sv. Jožefa ozirajo vsi oni kerščanski mladenci, ki jih milost božja kliče v vinograd Gospodov, kateri se zdaj s pridnim učenjem in zglednim vedenjem pripravljajo za naj imenitniši stan na svetu — za mašništvo, in priserčno naj ga prosijo, da bi mogli enkrat postati vredni namestniki Kristusovi, da ne bi nigdar opešali na težavni poti, ne zdaj ne pozneje! Naj tu še očitno poprosim vse verne in zlasti ude tretjega reda, naj ne pozabijo tudi oni priporočati mašništva sv. Jožefu, ker so mnogi tako preganjani, kakor je bil sv. Jožef, ki je bežati moral pred Herodom z Jezusom in z njegovo milo materjo.

f) Vsi v mirajoči. Če je sv. Jožef tak zgled in tolik pri-

prošnjik vernim kristijanom v tako raznih stanovih in zasebnih potrebah vsakemu posebej, kolikanj bolj se smemo zanesti nanj v tisti zadevi, v kateri vsi enako posebne pomoči potrebujemo, t. j. o b z a d n j i u r i. Naj so naša pota še tako različna, dokler smo zdravi, ko pride zadnja bolezen, smertna stiska, tedaj krenemo vsi na eno in tisto stran, rekel bi vsi na občno cesto, katere se ne more nihče izogniti! Zato katekizem to, kar slednjič vsacega čaka, tako primerno na kratko imenuje poslednje reči. Tudi v tej skupni potrebi nam bo sv. Jožef mogočen priprošnjik, kakor je bil v posameznih.

Porok nam je že njegova prelepa smert, o kateri pravi sv. Frančišek Saleski, da „je bila tako lepa, da bi tako hoteli celo angeli vmreti, ako bi mogli!“ Škoda res, da premalokrat premišljujemo najlepše in naj genljiviše vmiranje, ki je bilo kedaj na svetu! Gotovo bi imeli do sv. Jožefa večje zaupanje, ako bi se v duhu večkrat ozirali na pretresljivo podobo: „Sv. Jožef vmira in na eni strani mu stoji Jezus, na drugi Marija!“ Nihče še ni tako vmiral, ne pred ne potlej. Jezus Kristus božji Sin je tri ure vmiral na križu v naj strašnejših bolečinah in še glave ni imel kam nasloniti; Marija je sicer vmerla najslajše smerti, ali vendar je vmerla v tuji hiši, mej tuji mi ljudmi: sv. Jožef pa je vmerl na rokah Jezusa in Marije! Oba sta mu zdaj skazovala priserčno hvaležnost za toliko truda in ljubezni, ki jo jima je skazoval on vsa leta; sè svojimi rokami sta mu stregla in s tisto ljubeznijo, ki jo more le Sin božji imeti in njegova božja mati! Pri-poveduje se nam, da je pred smertjo Jožefovo prišla iz nebes truma angeljev, da so mu z nebeškim petjem tolažbo delali; pa še tisočkrat slajša je bila tolažba, ki jo je slišal iz ust Jezusovih in Marijinih. In ker si moramo misliti, da je do zadnjega bil pri zavesti, smemo tudi prepričani biti, da se je še enkrat — preden je zazmirom zatisnil oči, milo ozerl na Jezusa in Marijo, da je, preden mu je vgasnilo blago življenje — še enkrat izgovoril, premili mu imeni Jezus in Marija! Pa s tem še ne mine ganljivost njegove smerti. Še mertvemu ljubezen skazujeta. In če so pozneje judje pred Lazarjevim grobom, videti solze Jezusove, glave stikovali in rekli: „Glejte, kako ga je ljubil!“ kolikanj bolj so imeli oni, ki so bili ob Jožefovi smerti in njegovem pogrebu pričujoči, priložnost čuditi se Jezusu in Mariji rekoč: „Glejte, kako sta ga ljubila!“ Zato je modro, da so si verni že od davnih časov izvolili sv. Jožefa za pomočnika v smertnih težavah. Kedo bi pa tudi mogel biti za Ma-

rijo boljši zagovornik pred sodnikom božjim, kakor njegov rednik, in kedo bi nam mogel enkrat ljubeznjiviše slajšati smertne grenkosti, kakor on, ki je tako mirno vmerl, enako otroku, ki sladko zaspi na materinih rokah!

Ako bi te tedaj tudi vse drugo ne predramilo in ne nagnilo k neomahljivemu zaupanju do sv. Jožefa, naj te nagne vsaj to, kar sem na zadnje o njegovi smerti rekel. Ker mora vsakedo vmreti, naj si tudi vsakedo izvoli sv. Jožefa za svojega posebnega pomočnika, dokler je zdrav, da mu bo enkrat izprosil srečno zadnjo uro, zakaj edino le srečna smert ima v rokah ključe srečne večnosti!

Življenje svetega Ludovika IX.

francoskega kralja, patrona tretjega reda svetega Frančiška.

XIV. Kralj Ludovik v sveti deželi.

(Konec.)

Od velikega travna leta 1250 do sušca l. 1251 je bival kralj Ludovik v Akkonu. Mej drugim je pridobil v tem času sebi in kristijanom svete dežele prijateljstvo nekega silno nevarnega kneza, poglavarja Asasinov, ki je znan v zgodovini pod imenom „stari od goré“.

Ta čudni človek je bil že leta 1236, ko je bil Ludovik komaj samostojno vladanje začel, neke poslanca poslal na Francosko, s poveljem, da imajo vmoriti kralja. Aii ko so odešli ti poslanci, se je mož premislil in za njimi berž poslal druge, kateri naj bi opominjali kralja, da naj se prvih skerbno varuje. Ludovik je s pomočjo drugih našel perve, in potem oboje nazaj poslal z darovi za njihovega kneza.

Ko je zdaj ta mož slišal, da je prišel sveti Ludovik v Akkon, pošlje zopet poslanca k njemu, ki ga vprašajo ali pozna njihovega gospoda, kneza gore. Kralj odgovori, da ga ne pozna, ker ga ni-gdar ni videl, slišal pa je govoriti o njem. Na to pravi poslanec, da se mu jako čudno zdi, kako da mu ni poslal darov, da bi si ga pridobil za prijatelja, ako je slišal govoriti o njem. Poslal jih je torej, da opomnijo kralja, naj to stori, ali da vsaj skerbi, da ga oprostí davka, katerega vsako leto mora plačevati velikima mojstro-

ma templjarjev in hospitalitov. Kralj odgovori poslancem, da se hoče prej posvetovati, naj na večer zopet pridejo, potem jim bo odgovoril. Ko so ob naznanjenem času res zopet prišli, dobe poleg kralja velikega mojstra templjarjev na eni in hospitalitov na drugi strani. V pričo njiju morajo ponavljati, kar so zjutraj govorili. Nato sta jim rekla velika mojstra po saracensko, naj pridejo drugo jutro k njima, ona jim bosta povedala kraljev odgovor. — Jako nespametno in prederzno, tak je bil odovor, je njihov gospod francoskemu kralju tako terde besede govoriti velel; le hitro naj gre do nazaj in v 15 dneh zadoščenje prinesejo kralju od svoje in svojega gospoda strani.

V resnici so se v tem času poslanci vrnili in Ludoviku od svojega gospoda posebne bogate darove prinesli, s katerimi si je hotel prijateljstvo kraljevo pridobiti. Zdaj je poslal tudi kralj Ludovik nasprotno darove po svojih poslancih in bratu Ivonu, dominikancu, ki je znal saracenski jezik. Ta brat je govoril sè „starim od gore“, in popraševal ga o njegovi in njegovih ljudi veri in življenju. Asasini so se držali, tako je izvedel, nauka četertega kalifa Alija in so bili tako ločeni od drugih mohamedancev.

Imeli so v Feniciji v Tirske okrajini deset terdnjav in več vasi v okolici. Bilo jih je okoli 60 tisoč. Verovali so mej drugim, da jih doleti smert tamkaj in takrat, kadar in kjer jim je odločeno, in da pride duša tistega, ki iz pokorščine do svojega gospoda vmerje, v drugo, lepše in bolj pripravno telo, kaker je bilo poprejšnje. Zato so bili mladeniči, ki jih je imel knez okoli sebe, tako vajeni pokorščine, da so na sam njegov miglje vse storili, da so bili pripravljani darovati svoje življenje, kadarkoli bi bil on zahteval. Če je kateremu velel, da naj koga vmori, zgodilo se je to gotovo, bodisi da je bil tisti še tako zavarovan.

Kralj Ludovik bi bil rad za kerščanstvo pridobil Asasine in njihovega kneza; zato je zlasti poslal brata Ivona tjakaj. Ali seveda to ni bilo mogoče. — Brat Ivo je našel, tako poroča Žoenvilj, neko knjigo pri zglavju starčeve postelje, v kateri so bile napisane mnoge besede, katere je naš Gospod svetemu Petru rekel pred svojim terpljenjem. Ko je to bral, pravi Ivo staremu: „Gospod, dobro bi bilo, ako bi večkrat brali to knjigo; kar je notri pisano, je jako dobro“. Stari od gore pravi nato, da že tako dela, in da ima veliko zaupanje do gospoda svetega Petra. „Ob začetku sveta“, pravi, „ko je bil Kain vbil svojega brata Abeljna, potem je šla Abeljnova duša v Noetovo telo, in Abrahamova duša je potlej prišla v

telo gospoda svetega Petra“. Ko ga je slišal tako govoriti brat Ivo, mu je dokazal, da to ni res, tudi ga je učil mnoge lepe izreke in zapovedi božje, ali stari mu ni hotel nič verjeti.

Kaker pri razbojniškem narodu asasinskem, tako je sveti Ludovik tudi pri Tatarjih si prizadeval vterditi in razširiti sveto katoliško vero. Poslal je k njim dva frančiskana, Viljema de Rubrukvis in Jerneja iz Kremone; ali tudi to poslanstvo ni imelo vspeha.

Meseca sušca leta 1251 zapusti Ludovik Akkon in se poda čez Seforis ali Diocezarejo, kjer je prenočil, v Kano Galilejsko, potem na Tabor in od tod v Nazaret. Pod svojim navadnim oblačilom je imel na golem spokorni pas. Ko zagleda od daleč sveto mesto, stopi s konja, poklekne in pozdravi sè spoštovanjem kraj, kjer je bilo oznanjeno Mariji devici včlovečenje božjega Sinu. Peš gre potem do mesta in ponižno stopi na sveti kraj, kjer je izrekla Marija tište odločilne besede: „Glej, dekla sem Gospodova, naj se mi zgodi po tvoji besedi“. Ravno na dan pred praznikom oznanjenja prečiste device Marije, 24. sušca, je prišel Ludovik v Nazaret, in ako ravno je bil truden in ne prav zdrav, vendar se je postil cel dan ob kruhu in vodi. Drugi dan je pristopil mej slovesno sveto mašo k mizi Gospodovi in njegova duša se je radovala v Gospodu svojem Bogu, kaker nekedaj duša prečiste device, ko je Jezusa od svetega Duha spočela.

Zapustivši Nazaret se oberne Ludovik proti Cezareji v Palestini. Tukaj se mudi celo leto, popravi terdnjavo in obda mesto z novim zidom. Lahko bi bili vbrani to zidanje tako Egipčani, kaker tudi alepski sultan, zakaj blizu Cezareje stala sta si ta dva sovražnika nasproti; ali od obeh strani so si prizadevali, da bi se prikupili francoskemu kralju, in zato je bilo mogoče delo končati brez vgovora in tako, da se ni zato nič kervi prelilo.

15. malega travna leta 1252 pelje Ludovik svojo malo vojsko v Jafo. To mesto sezida z velikimi iztroški tako rekoč na novo in ga dobro vterdi; tudi sezida v tem mestu frančiškanom samostan in lepo cerkev. Rad bi bil popotoval od tamkaj v Jeruzalem, kar bi bil z dovoljenjem alepskega sultana lahko storil brez nevarnosti; opustil je pa ta božji pot, ko so mu svetovavci dokazali, da bi bil slab zgled za druge in nečastno za tako mogočnega kralja, iti v sveto mesto, in ne da bi ga rešil, potem otiti in naj svetejše kraje zopet nevernikom prepustiti.

Preden je bilo še delo v Jafi dokončano, je dobil Ludovik spo-

ročilo s Francoskega, da mu je vmerla ljuba mati Blanka. Prvega grudna leta 1252 je Bog s tega sveta poklical to skerbno mater, to pobožno; dobro, modro ženo, ki je namesti svojega sinu francosko deželo vestno, pravično in krepko vladala.

Okoli meseca svečana 1253 mu naznani papežev poslanec, ki je vedno pri njem bil, da mu mati več ne biva mej živimi. Ludovik zavpije glasno in obilne solze se mu polijejo po obrazu. Vdan pa v voljo božjo poklekne pred oltar in moli s povzdignjenimi rokami: „Zahvalim se ti, gospod Bog, da si mi v svoji dobroti do tega časa ohranil preljubeznjivo mater in gospo. Zdaj pa si jo po svoji volji po telesni smerti k sebi poklical. Res je, o Gospod, da sem jo, kaker je tudi zaslužila, bolj ljubil kaker vse druge stvari na tem svetu; ker se je pa tebi dopadlo, da si jo k sebi vzel, naj bo tvoje presveto ime zato češčeno in hvaljeno na veke. Amen.“

Veliko je molil za njo Ludovik, mnogo svetih maš je dal brati za njeno dušo, zraven tega pa so se po vseh samostanih po kraljevi želji spominjali mašniki pri sveti maši in sploh vsi samostaniki bratje tudi v drugih molitvah nepozabljive kraljice.

Še celo leto je ostal sveti Ludovik potem v sveti deželi, ker so kristijanom pretile zopet hujše nevarnosti. Alepski sultan je sklenil namreč mir z Egipčani, in vernivši se sè svojo vojsko je napadal kristijane, kjerkoli je mogel, in jim škodoval po moči. Naj več je terpelo Sidonsko mesto, katero so sovražniki oropali in pobili mnogo prebivavcev. Trupla teh pobitih kristijanov je našel Ludovik, ko je prišel tjakaj, nepokopane. Tu je v djanju pokazal, kaker smo že povedali, kaj premore človek iz kerščanske ljubezni.

Karkoli je tedaj mogel, je storil Ludovik za kristijane v sveti deželi. Ni gledal ne na svoje zdravje, ne na denar; skerbni je za nje prav po očetovsko, kaker da bi bili njegovi lastni podložni. Imel je voljo in namen še več storiti, da bi mu bilo mogoče; zdaj pa so ga klicale skerbi za kraljestvo domov. Iz pisem in po poslancih pozve namreč mej tem, ko je bil v Sidonu, da se Angleži in Nemci po materini smerti sovražno obnašajo proti Francozom, da se je bati napadov od ene kaker od druge strani, ako se kralj ne verne. Sveta dolžnost je torej klicala Ludovika v domovino.

XV. Kako je sveti Ludovik na Francosko se vernil in na dalje izverstno vladal svoje kraljestvo.

Cel štiridesetdanski post leta 1254 so se pripravljale ladje za vernitev. Bilo jih je vseh vkup štirinajst. Na večer 24. malega

travna gre Ludovik sè ženo in tremi otroci na morje in ker je pihal vgoden veter, odpeljejo se ladje proti otoku Cipru. Blizu imenovanega otoka pa jih je zadela nesreča. Tretje jutro zgodaj, ko je megla ovirala razgled, naleti namreč kraljeva ladja na pesek. Močno se strese; vsi se prestrašijo. Eden drugega poprašujejo, kaj se je zgodilo. Potapljavci se spuste v morje gledat, kakešna nesreča jih je zadela. Ti sporočijo kralju, da so se odtergali trije tramovi od podladja. Možje, ki so ravnali vožnjo, terdijo, da je potemtakem ladja v naj večji nevarnosti, da se potopi, ko pridejo v sredo morja. Svetujejo tedaj kralju, naj gre sè svojo družino na drugo ladjo. Ali sveti kralj pokaže tu pravo kerščansko ljubezen, ki ceni življenje naj slabšega berača kaker svoje lastno in kaker življenje sebi naj dražjih. Odgovori jim: „Če grem jaz sè svojimi dolu s te ladje, bodo jo zapustili vsi, in ker ni na drugih ladjah prostora za toliko ljudi, bodo na tem otoku ostali skoraj brez vsega upanja, da še kedaj vidijo svojo domovino; rajši izročim torej očetovski roki božji sam sebe, svojo ženo in otroke, kaker da bi bilo zavoljo mene poškodovanih toliko, pet do šest sto, ljudi.“ Ko je to svojo misel povedal, gre sè ženo in otroci pred oltar, kjer je bilo shranjeno presveto rešno telo; tam se verže na kolena, priporoča milosti božji samega sebe, te svoje in vse druge, ter prosi sè zaupanjem, da bi jih Bog rešil iz nevarnosti, ako je njegova sveta volja.

In Bog vsliši prošnjo svojega zvestega služabnika. Ladja splava, in akoravno jo huda nevihta kmalu potem meče sem ter tje, vendar se ne potopi. Enajst tjednov so bili na morju. 10. malega serpana so se namreč pripeljali do provanškega obrežja, kjer je Ludovik v deželi svojega brata zopet stopil na domače tla. V primorskem mestu Olbiji so potem čakali križaniki, dokler dobe konj za popotovanje po suhem. Kralju je podaril zanj in za kraljico opat Klunjiski dva lepa konja, ki sta bila dosti vredna. Počasi se je pomikal potem kralj skozi francosko deželo.

Kamer je prišel, povsod je poslušal pritožbe svojega ljudstva, katero je skušal s primernimi postavami zavarovati zoper krivično ravnanje svojih urednikov. Obiskoval je tu in tam tudi božje pota; zato je prišel še le 7. kimavca v Pariz, veselo in častno sprejet od svojega ljudstva, ki mu je z darovi hitelo naproti. Ali komaj je slišal Ludovik klicanje, s katerim ga je pozdravljalo ljudstvo. Več ni bil lep, veseli kralj, kaker negdaj. Globoka žalost se mu je brala na plemenitem obrazu; oči ni povzdignil od tal, smejal se ni

nigdar več. Nesreča, katera je bila zadela križansko vojsko, ta je silno težila njegove serce. Pripisoval jo je svojim grehom. Zato si je prizadeval sè še bolj svetim življenjem, kakor je bilo poprejšnje, potolažiti božjo jezo. Še ostrejše se je postil; še daljše in bolj goreče so bile njegove molitve, še bolj se je pa tudi trudil za srečo svojih podložnih. Njegova naj večja skerb je bila, mir ohraniti svojemu kraljestvu, odpraviti, kar bi bilo kje škodljivega, in vpeljati vse, kar bi moglo deželi v korist biti.

Z Jakobom I., aragonskim kraljem, je bil nastal neki prepir zaradi pravic, ki so jih imeli francoski kralji v katalonski grofiji in aragonski kralji v južni Francoski. Ludovik se je poravnal ž njim leta 1258 v Korbeltu, tako, da je odstopil svoje pravice v Kataloniji aragonskemu kralju, ta pa svoje pravice v južni Francoski Ludoviku.

Henrika III., angleškega kralja, kateri se je bil oženil z Eleonorom, sestro Ludovikove žene, je že leta 1254 skušal pregovoriti, da bi se sklenil mir mej Francozi in Angleži. Henrik III. je namreč obiskal Ludovika, ko se je vračal iz Gaskonje v svojo domovino, in pri tej priložnosti se je govorilo o miru. Ker so pa Angleži zahtevali, da se jim dajo vse dežele nazaj, katere so v poprejšnjih vojskah izgubili, francoski velikaši pa nikakor niso bili zadovoljni, da bi njihov kralj kakešno deželo odstopil, zato se Ludovikova želja takrat ni izpolnila; še le leta 1259 meseca vinotoka je bil sklenjen mir v Abvili (Abbeville) v Pikardiji. Henrik III. se je odpovedal z dovoljenjem svojega brata Riharda in svojih baronov vsem starim pravicam, katere so imeli angleški kralji do normandijske vojvodine, do anžuske, mênseke, turénske, poatuske grofije in do severnega dela Sentonža (Saintonge); Ludovik pa je dal Henriku precej denarja, prepustil mu je Perigor (Perigord), Limuzên (Limousin) in južni del Sentonža in ga je prištel, ko akvitanškega vojvoda, francoskim starešinam. Pa ne samo svojemu kraljestvu je hotel dati Ludovik mir, skerbel je tudi, da so se drugi sovražniki mej sabo spravili. Teobaldu, navarskemu kralju, postavim, ni dal poprej svoje hčere Elizabete v zakon preden se ni spravil z vojvodom bretanjskim; na njegovo prizadevanje so se pomirili grof šalonski (Chalons) z burgundskim, luksemburški z barskim i. t. d. Ludovik je veljal povsod za posebljeno pravico, vsi so ga spoštovali in ljubili; zato so se radi podvergli njegovi razsodbi kralji in knezi in cele države.

Zlasti pa je skerbel Ludovik, da bi pravica veljala v njego-

vem kraljestvu. Sè slovesno prisego se je moral zavezati, ko je nastopal svojo službo, vsaki višji in nižji urednik, in sicer v pričo duhovnikov in zbranega ljudstva, prvič, da bo v vseh rečeh enako pravičen sodnik vsem brez izjeme, vbogim in bogatim, ptujim in domačim, ne glede na osebo ali narod, — pravice in za dobre spoznane navade vsakega kraja pa da bo varoval in se po njih ravnal. Drugič, da ne bo jemal od nobenega v darilo ne zlata, ne srebra, ne drugih reči, razen kaj malega za snesti ali izpiti, ne sam ne po drugi osebi, — da bo skerbel, da tudi žena njegova, otroci in drugi sorodniki in domači ne bodo sprejemali darov, in če izve, da jih jemljejo, primoral jih bo vse poverniti. Tretjič, da ne bo v tistem kraju, kjer je v službi, več ko 20 liver na posodo vzel od nobenega, s katerim ima kaj opraviti pri sodbi, ali o katerem misli, da bo imel kmalu ž njim kaj posla; to posojilo pa da bo povernil v dveh mesecih. Četrtič, da ne bo skušal z darili podkupiti nobenega višjih urednikov. — Prepovedano je bilo na dalje vsakemu uredniku posestvo kupiti v tistem kraju, kjer je imel službo. Tudi sinu ali hčere ali drugega sorodnika ni smel brez kraljevega dovoljenja noben urednik v zakon dajati tam kjer je imel službo, razen, če je služil v svojem domačem kraju.

Noben urednik ni smel deliti službe sinu ali sorodniku. Ostro je bilo prepovedano prodajati ali kupovati službe, odirati ljudstvo, nakladati podložnim nepravične davke, zapirati dolžnika za vsaki mali dolg i. t. d.

S temi postavami, danimi meseca grudna 1254, je kralj Ludovik veliko dobroto izkazal svojemu ljudstvu. Bile so v resnici koristne in potrebne. Poprej so namreč bogatini imenitne službe kupovali in potem ko sodniki malo gledali na pravice nizkega ljudstva, ker jim je bil le lastni dobiček pri sercu. Tako se je godilo zlasti sè službo prvega sodnika v glavnem mestu Parizu. Prišlo je tako daleč, da so ljudje bežali s Francoskega in drugod si iskali domovine. Goljufi, tatovi, roparji in morivci pa so posebno v Parizu in okolici po koncu glave nosili.

Ko je zvedel Ludovik, kako se godi, vstavil je prodajanje sodnikove službe in poiskal poštenega moža, kateremu jo je izročil z visoko plačo, Štefana Boalô (Boileau), in v kratkem se ni več upal noben ropar in morivec v Pariz, ker ni našel milosti ne za zlato, ne za srebro, ne zavoljo rodu, ne po prijateljih. Po deželi pa so hodili kraljevi poslanci, dominikani in frančiškani, kateri so opaževali urednike in pritožbe zoper nje prinašali kralju. Kmalu se je

na ta način očistilo kraljestvo. Ljudje, ki so se bili izselili, začeli so se vračati, ptujci so začeli prihajati v deželo, premoženju je z varnostjo rastla veljava in blagostanje se je povzdignilo po celem Francoskem.

Še mnogo drugih potrebnih in koristnih postav je dal kralj Ludovik. Da bi odpravil kervno maščevanje in vedno bojevanje mej plemenitaši, ki so za vsako naj manjše razžaljenje hitro za orožje grabili, prizadeval si je z duhovščino vred prepričati gospode, da je tako počenjanje grozovito, nespametno in pregrešno. Dal je razglasiti po deželi, da naj se take častne razžaljenja obravnavajo pri sodbi; leta 1257 pa je prepovedal vsakeršno bojevanje v celem kraljestvu. Namesti poprej navadnih dvobojev pri sodbah so se zahtevale od leta 1260 priče. Kedor ni bil s pričami ali pa z rabsodbo svojih sodnikov zadovoljen, obernal se je lahko do kraljeve sodbe. Ker so nekateri velikaši, ki so imeli pravico denar kovati, sè slabim denarjem goljufali svoje podložne, zapovedal je Ludovik, da se ima rabiti povsod kraljev denar poleg gospodovega, in kjer ga gospod ne kuje, edino le kraljev denar.

Po teh in enakih naredbah se je množila kraljeva oblast, velikaši pa so na srečo priprostega ljudstva in cele države gubili veljavo in pravice, katere so jih delale poprej kralju skoraj enake. Še celo duhovščini je stare pravice, katere so nekateri v zlo rabili, Ludovik nekoliko pristrigel, toda z dovoljenjem svetega očeta papeža Aleksandra IV.

Po vsem tem se ne bomo čudili, ko beremo, da se francoskemu ljudstvu še nigdar poprej ni tako dobro godilo, kaker pod kraljem Ludovikom IX.

Sedma stoletnica rojstva našega sv. očeta Frančiška.

Kedaj je bil prav za prav sv. oče Frančišek rojen, v tem niso vsi preiskovavci ene misli. Navadno sporočilo je za leto 1182. Učen frančiškanski pisavec našega časa (*P. Panfilo da Magliano v Storia compendiosa di S. Francesco e de' Francescani, vol. I. Roma 1874*) pa dokazuje, da je bil rojen že 1181, česar smo se držali v 1. zvezku na strani 2. tudi mi. Preiskovati, katero mnenje je bolj opravičeno, ni namen teh verstic; le na, kaker si to bodi, bližnjo imenitno slovesnost hočemo opomniti serafinsko družino po naših slovenskih deželah, na sedemstoletnico rojstva svetnikovega, za katero na

Laškem, zlasti v Asizu, že delj časa delajo priprave. Leta 1878 se je namreč ustanovil v tem ravno po sv. Frančišku tolikanj slovečem mestu poseben odbor, ki namerja mej drugim v asiški stolni cerkvi, kjer je bil sv. Frančišek kerščen, s pomočjo pobožnih darov zlasti tretjega reda primeren spominik postaviti le-temu velikemu svetniku. Tudi izdaja, že kar je ustanovljen, svoj časopis („*Il settimo Centenario di S. Francesco*“), kateri na 24 straneh v velikosti našega „Cvetja“ 26. dan vsakega meseca izhaja z namenom, da oživi spomin na velike zasluge sv. Frančiška glede duhovnega življenja in neizmerne dobrote, ki jih je izkazal človeštvu tudi v časnem oziru.

Omenjeni odbor je sklenil, po zrelem prevdarku, leta 1882 in sicer 26. kimavca, ki velja za rojstni in kerstni dan sv. Frančiška, slovesno obhajati sedemstoletnico. Primerno se nam je zdelo to že zdaj naznaniti našim bravcem, da se bo o pravem času moglo misliti, kako bi vredno praznovali tudi slovenski otroci svetega očeta Frančiška ta imenitni god.

Dnevi popolnega odpustka in vesoljne odveze in godovi svetnikov in svetnic redov svetega Frančiška meseca vinotoka.

1. Zv. Ludovika Savojska, vdova 2. reda. *P. O.*
 3. Prenesenje sv. Klare, device.
 4. Praznik našega sv. očeta Frančiška. **P. O.** — *V. O.*
 5. Zv. Janez Pinski, spoznavavec 1. reda.
 - „ Spomin vmerlih bratov in sester treh redov sv. Frančiška. *P. O.*
 6. Sv. Marija Frančiška, devica 3. reda. **P. O.**
 8. Sv. Brigita, vdova 3. reda. *P. O.*
 10. Zv. Galeot Robert, spoznavavec 3. reda.
 12. Sv. Serafin Montegranski, spozn. 1. reda. (*P. O. f.*) (**P. O. k.**)
 13. Sv. Daniel in tovariši, marterniki 1. reda. **P. O.**
 19. Sv. Peter Alkantarski, spoznavavec 1. reda. **P. O.**
 20. (Sv. Elzearij grof Arijanski, spozn. 3. reda. *P. O. k.*)
 22. Zv. Ladislav Gjelnjovski, spoznavavec 1. reda.
 23. Sv. Janez Kapistran, spoznavavec 1. reda. **P. O.**
 25. Zv. Frančišek Kalderolski, spoznavavec 1. reda.
 26. Zv. Bonaventura iz Potence, spozn. 1. reda (*P. O. f.*) (**P. O. k.**)
 27. (Sv. Ivo, spoznavavec 3. reda. *P. O. k.*)
 29. Zv. Pavla Mantovanska, devica 2. reda.
 30. Zv. Liberat iz Lavra, spoznavavec 1. reda.
 - „ Zv. Angel iz Akrija, spoznavavec 1. reda. *P. O.*
 31. Zv. Tomaž Florenški, spoznavavec 1. reda.
-